

"Hüsün ve kubh mükellefin ittilâna bakar ve ona göre takarrur eder." Mükellef neyi bilmeli, burayı açar mısınız?

"**Amma mezheb-i hak olan Ehl-i Sünnet ve Cemaat derler ki: 'Cenâb-ı Hak bir şeye emreder, sonra hasen olur. Nehyeder, sonra kabih olur.'** Demek emirle güzellik, nehiyle çirkinlik tahakkuk eder. Hüsün ve kubh, mükellefin ittilâna bakar ve ona göre takarrur eder. Şu hüsün ve kubh ise, surî ve dünyaya bakan yüzünde değil, belki âhirete bakan yüzdedir."

"**Meselâ, sen namaz kıldın veya abdest aldın. Halbuki namazını ve abdestini fesada verecek bir sebep, nefsülemirde varmış; lâkin sen ona hiç muttali olmadın. Senin namazın ve abdestin hem sahihtir, hem hasendir. Mutezile der: 'Hakikatte kabih ve fâsittir. Lâkin senden kabul edilir. Çünkü cehlin var, bilmedin; ve özrün var.'** Öyleyse, Ehl-i Sünnet mezhebine göre zahir-i şeriate muvafık olarak işlediğin ameline '**Acaba sahih olmuş mu?**' deyip vesvese etme. Fakat '**Kabul olmuş mu?**' de, gururlanma, ucbe girme."⁽¹⁾

İnsan abdestini bozacak bir durumu bildiği halde, o abdestle namaz kılsa, bu çirkin bir günah olur. Aynı adam abdesti bozan aynı durumdan habersiz bir şekilde namaz kılsa, bu kez namaz güzel ve sevap olur.

Şimdi amelde bir değişiklik olmadığı halde, aynı amelin hem günah hem de sevap olması insanın bilgisine ya da bilgisizliğine bağlanmıştır. Abdesti bozacak durumu bildiği halde namaz kılmaması günah iken, bilmediği için kılmaması sevap oluyor. Demek burada sevap ve günah durumu, kişinin bilip bilmemesine göre değişiyor.

Şayet sevap ve günah *-haşa-* Allah'tan bağımsız bir şekilde, özünde çirkin ya da güzel olmuş olsa idi, o zaman adamın bilip bilmemesinin bir önemi kalmazdı. Şayet abdest özünde kusurlu olsa idi, onun sevap olma ihtimali olmazdı; tabi bu düşünce Mutezilenin bakış açısıdır. Oysa Ehl-i sünnet "**Sevap ve günahın asıl illeti Allah'ın emri ve nehidir.**" demektedir. Allah razı olursa, o güzel olmazsa o çirkindir. Bilmeden kusurlu bir abdest ile namaz kılan adamdan Allah razı olduğu için, o namaz sahih ve sevaplıdır. Ama bile isteyeye kusurlu abdest ile namaz kılsa, Allah bundan asla razı olmaz.

(1) bk. [Sözler, Yirmi Birinci Söz, İkinci Makam.](#)